

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТАВРІЙСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Економіки та бізнесу»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри, к.е.н.,
доцент

Лариса БОЛТЯНСЬКА
«_31_» __серпня__2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інноваційні види туризму»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 242«Туризм»
за ОПП «Туризм»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2022 – 2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні види туризму» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 242 «Туризм» за ОПІ Туризм (на основі повної загальної середньої освіти) – Запоріжжя, ТДАТУ. 2022 - 13 с.

Розробник: Валентина Демко, к.е.н., викладач

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Економіка і бізнес»
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

В.о.завідувача кафедри економіки і бізнесу
Лариса БОЛТЯНСЬКА
«31» серпня 2022р.

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 242 «Туризм» за ОПІ Туризм (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)

Протокол від « 02» вересня 2022 року № 1

Голова

— Анна КОСТЯКОВА

«02» вересня 2022 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Напрямок підготовки: 242 «Туризм»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		3-й	6-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 6 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	24 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	24 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	72 год.
		Форма контролю: екзамен	

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасними методологічними інструментами застосування інновацій та інноваційних процесів в туризмі.

Завдання курсу - ознайомлення студентів з теоретичними та практичними аспектами застосування інновацій та інноваційних процесів в туризмі, розроблення та запровадження інноваційного туристичного продукту, використання інформаційних технологій в його формуванні та обслуговування туристів, застосування нових інформаційних технологій комплектування і просування туристичних послуг, продажу турів, формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

У результаті вивчення цієї навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- використовувати теоретичні концепції та інноваційні підходи до формування туристичних продуктів;
- застосовувати теоретичні правила створення і застосування рівнів туристичної послуги як товару;
- створювати підґрунтя до застосування нових інформаційних технологій управління туристичними потоками.

Об'єкт курсу – інноваційні технології та механізми в туризмі, що формують потужну світову туристичну індустрію, в якій приходять у відповідність туристський попит, пропозиція, регулюючі та конкурентні сили.

Предмет курсу - сукупність інноваційних технологій, які зумовлюють створення необхідних умов для сталого функціонування туристських підприємств, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності туристських послуг на рівні міжнародних стандартів.

Матеріал курсу представлений двома тематичними блоками. В першому змістовому модулі розглядаються теоретичні основи інновацій та інноваційних процесів в туризмі як соціально-економічного феномену розвитку суспільства та підприємницької діяльності. В другому – практичні аспекти формування інноваційних видів туризму.

В результаті вивчення дисципліни будуть досягнуті наступні **програмні результати навчання**:

РН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

РН 23. Розуміти специфіку формування регіональних туристичних

продуктів та їх впровадження в діяльність суб'єктів туристичного бізнесу.

РН24. Розробляти програми саморозвитку і використовувати засоби саморегуляції для забезпечення систематичного підвищення рівня професійних компетентностей, та особистісних навичок ефективної соціальної комунікації..

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними **компетентностями**:

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

ФК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку

ФК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Soft skills:

- уміння проявляти критичне, самокритичне, креативне мислення;
- уміння презентувати інформацію та прилюдно виступати;
- уміння аналізувати ситуацію, планувати процес, приймати рішення;
- здатність спілкуватися, відстоювати позицію, управляти командою;

- здатність демонструвати навички самостійної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні аспекти розвитку інноваційних видів туризму»

Тема 1. Теорії інноваційного розвитку [1, с. 6 – 18; 3, с. 4 – 15; 4, с. 18 -5

Вплив науково-технічних нововведень на розвиток туризму. Сутність поняття «інновація». Циклічний розвиток економіки. Роль підприємця в інноваційних процесах. Підприємницька діяльність в туризмі та зміна управлінських парадигм в туристичних організаціях. Види інновацій в туризмі. Життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Інноваційні процеси в туризмі [1, с. 19 – 25; 3, с. 16 - 32; 4, с. 26
Загальна характеристика інноваційного процесу. Структура інноваційного процесу. Інноваційна діяльність у сфері туризму. Управління інноваціями. Управління знаннями.

Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності [1, с. 39 - 77; 3, с. 58-87; 4, с. 47 - 87].

Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні виникнення і розповсюдженні інновацій. Принципи гармонійного розвитку готельно-ресторанного бізнесу і туризму. Мета і принципи державної інноваційної політики. Засоби державного регулювання інноваційної діяльності. Система державного регулювання інноваційної діяльності. Регулювання інноваційної діяльності в технологічно розвинених країнах світу

Тема 4. Стратегія і планування інноваційної діяльності [1, с. 26 - 38; 3, с. 33-57; 4, с. 34-45]

Зміст та характеристика різних типів стратегій. Планування інновацій. Ризики в інноваційній діяльності.

Тема 5. Практичний аспект застосування інновацій у туристичному бізнесі [4, с. 26 - 38; 6, с. 33-57; 7, с. 34-45]

Зміст особливостей основних тенденцій впровадження інновацій у туристичному бізнесі, планування результатів і управління ними, що є складною проблемою методологічного характеру, пов'язаною, насамперед, із особливостями інновацій у сфері туристичних послуг. Дослідження ступеня інноваційного розвитку. Пошук нових ідей, створення продуктів та послуг, що не мають аналогів або ж відрізняються технологічною, емоційною насиченістю.

Змістовий модуль 2. «Практичні аспекти формування інноваційних видів туризму»

Тема 6. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування [1, с. 175-195; 3, с. 188-197; 4, с. 187- 195]

Поняття, розвиток і застосування інформаційних технологій у туризмі. Інформаційні ресурси Інтернет в туристичній діяльності. Туристичні інформаційні термінали. ІТ - рішення для туристичних компаній. Геоінформаційні технології в туризмі. Глобальні розподільні системи. Віртуалізація інформаційного забезпечення туриста

Тема 7. Інноваційні проекти в туризмі [1, с. 166-175; 3, с. 179 - 189; 4, с. 179 - 187]

Зміст та види інноваційних проектів. Етапи розробки інноваційних проектів. Сучасні види та форми туризму

Тема 8. Правові аспекти інноваційної діяльності [1, с. 78 - 99; 3, с. 89 - 111; 4, с. 88 - 113]

Інтелектуальна власність в інноваційних процесах. Охорона і захист інтелектуальної власності. Використання прав на інтелектуальну власність. Захист інтересів України в інноваційній сфері

Тема 9. Оцінювання ефективності інновацій в туризмі [1, с. 100-125; 3, с.113-127; 4, с. 116-145].

Сутність проблеми оцінювання ефективності інновацій. Види ефективності інноваційних проектів. Методи оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності

Тема 10 Інваріантність інноваційних процесів підприємств сфери туризму. Формування інтеграційних структур в туризмі. Формування та розвиток інтеграційних процесів та проектів інтеграції вітчизняних підприємств в туризмі. Дифузія управлінських інновацій у готельних та туристичних мережах. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності консолідаторів туризму. Інноваційні технології в туризмі. Сервісна концепція управління санаторно-курортними підприємствами.

3.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					бали
			годин				СВ	
			л к	ла б.	пр	С РС		
Змістовий модуль 1«Теоретичні аспекти дослідження ризиків в туризмі»								
1,2	Лекція 1,2	Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	4	-	-	-	-	
	Практична робота 1, 2	Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	-	-	4	-	4	

	Самостійна робота 1, 2	Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	-	-	-	6	4
3	Лекція 2	Тема 2: Інноваційні процеси в туризмі	2	-	-	-	-
	Практична робота 2	Тема 2: Інноваційні процеси в туризмі	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 2	Тема 2: Інноваційні процеси в туризмі	-	-	-	6	2
4	Лекція 3	Тема 3: Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності в туризмі	2	-	-	-	-
	Практична робота 3	Тема 3: Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності в туризмі	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 3	Тема 3: Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності в туризмі	-	-	-	6	3
5	Лекція 4	Тема 4: Стратегія і планування інноваційної діяльності.	2	-	-	-	-
	Практична робота 4	Тема 4: Стратегія і планування інноваційної діяльності	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 4	Тема 4: Стратегія і планування інноваційної діяльності	-	-	-	6	1
6	Лекція 5	Тема 5: Практичний аспект застосування інновацій у туристичному бізнесі	2	-	-	-	-
	Практична робота 5	Тема 5: Практичний аспект застосування інновацій у туристичному бізнесі	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	Тема 5: Практичний аспект застосування інновацій у туристичному бізнесі	-	-	-	6	1
7,8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	6	-
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовим модулем I	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			12	-	12	36	35
Змістовий модуль 1 «Практичні аспекти визначення впливу ризиків в туризмі»							
9,10	Лекція 6	Тема 6: Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	4	-	-	-	-
	Практична робота 6	Тема 6: Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	-	-	4	-	4

	Самостійна робота 6	Тема 6: Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	-	-	-	6	4
11	Лекція 7	Тема 7: Інноваційні проекти в туризмі	2	-	-	-	-
	Практична робота 7	Тема 7: Інноваційні проекти в туризмі	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 7	Тема 7: Інноваційні проекти в туризмі	-	-	-	6	2
12	Лекція 8	Тема 8: Правові аспекти інноваційної діяльності	2	-	-	-	-
	Практична робота 8	Тема 8: Правові аспекти інноваційної діяльності	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Тема 8: Правові аспекти інноваційної діяльності	-	-	-	6	3
13	Лекція 9	Тема 9: Оцінювання ефективності інновацій в туризмі	2	-	-	-	-
	Практична робота 9	Тема 9: Оцінювання ефективності інновацій в туризмі	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 9	Тема 9: Оцінювання ефективності інновацій в туризмі	-	-	-	6	1
14	Лекція 10	Тема 10: Інваріантність інноваційних процесів підприємств сфери туризму	2	-	-	-	-
	Практична робота 10	Тема 10: Інваріантність інноваційних процесів підприємств сфери туризму	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 10	Тема 10: Інваріантність інноваційних процесів підприємств сфери туризму	-	-	-	6	1
15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II	-	-	-	6	-
16	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовим модулем II	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			12	-	12	36	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

4.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПМК

1. Що є основними чинниками розвитку туризму?
2. Що таке інноваційна діяльність та хто її суб'єкти?
3. Які фактори, що визначають інноваційний розвиток?
4. На основі яких законодавчих актів та концепцій відбувається формування теорій інноваційного розвитку здійснювалося?
5. Розкрийте зміст хвилеподібних коливань за М.Кондратьєвим.
6. За якими показниками оцінюється технологічний устрій?
7. Розкрийте еволюцію підприємницької діяльності в туризмі впродовж віків.
8. Перша класифікація інновацій належить Й. Шумпетеру. Які він виокремив типи інновацій?
9. Наведіть класифікаційні ознаки інновацій.
10. Що включає інноваційний цикл у туристичному бізнесі?
11. Фактори впливу на розвиток інноваційного процесу впливають.
12. Форми трансферу інновацій на світовому ринку.
13. Як американські та японські дослідники розглядають інноваційний процес?
14. Рівні показників значущості, доцільності інноваційної ідеї.
15. До яких форм співпраці призводить ділове партнерство?
16. Назвіть категорії споживачів по сприйняттю інновацій.
17. Які причини опору нововведенням?
18. Які чинники здійснюють стимулюючу дію на інноваційні процеси?
19. Які пріоритетні сфери діяльності визначені для урядових відомств?
20. Які чинники порівняння стійкості розвитку туризму?
21. Основні принципи державної інноваційної політики.
22. Стандартизація та сертифікація у сфері господарювання.
23. Заходи щодо реалізації інноваційних впроваджень, що проводить Кабінет Міністрів України.
24. Види інноваційних стратегій розвитку господарюючих суб'єктів.
25. Складові моделі (так званої "7S"), що дозволяє врахувати ті аспекти, які впливають на процес управління інноваціями.
26. Функції планування інновацій.
27. Планування інноваційною діяльністю за цілями та предметом.
28. Планування інноваційною діяльністю за змістом.
29. Планування інноваційною діяльністю за періодами.

30. Ризики в інноваційній діяльності.
31. Характерні риси інформаційних технологій.
32. Основні методи продажу інновацій.
33. Особливі властивості інформаційного продукту.
34. Види інформаційних туристичних терміналів.
35. Глобальні системи бронювання.
36. Стадії інтеграції в інтернет-бізнес.
37. Бар'єри на шляху повсюдного впровадження електронних платежів через Інтернет в секторі b2c.
38. Тенденції використання систем b2b та b2c.
39. Основні елементи інноваційного проекту відносяться.
40. Що забезпечує формування інноваційних проектів для вирішення найважливіших науково-технічних проблем (завдань)?
41. Хто є інвесторами в Україні?
42. Основні принципи управління інноваційними проектами.
43. Що таке дестинація?
44. Складові поняття «інтелектуальна власність».
45. Об'єкти прав інтелектуальної власності.
46. Що таке трансфер технологій?
47. Етапи трансформації інтелектуальної власності в інноваційний продукт.
48. Що таке авторське право?
49. Вітчизняне законодавство про авторське право.
50. Міжнародними актами, що регулюють відносини у сфері авторського права.
51. Спеціальне законодавство з патентного права.
52. Головні загрози інноваційній безпеці України.
53. Головні напрями державної інформаційної політики.
54. Що таке інформаційна безпека держави?
55. Які результати досягаються при реалізації інноваційних проектів?
56. Показники оцінювання ефективності інноваційних проектів.
57. Передумови інноваційна діяльність.
58. Методи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Базова

1. Влащенко Н. М. Інноваційні технології в туризмі : навч. посібник / Н. М. Влащенко, М. В. Тонкошкур ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова 2022, с. 214
2. Ильенкова С. Д. Инновационный менеджмент / С. Д. Ильенкова, Л. М. Гохберг, С. Ю. Ягудин и др. – М. : Юнити, 2007. – 126 с.

3. Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін. ; під ред.. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 960 с.

4. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія / за ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. – 615 с.

Допоміжна

1. Інноваційний розвиток промисловості України : монографія / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін. ; під ред. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. – К. : КНТ, 2006. с. 648.

2. Козак Ю. Г. Міжнародні стратегії економічного розвитку / Ю. Г. Козак, Ю. І. Єхануров, В. В. Ковалевський та ін. – К., 2005. – 151 с. 45

3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посібн. О. О. Любіцева. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : "Альтпрес", 2005. с.436

4. Макаренко І. П. Національна інноваційна система України: проблеми і принципи побудови. К. : Ін-т проблем національної безпеки, 2007. с.520.

5. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності : навчальний посібник / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – К. : Вид-й центр "Академія", 2005. с. 25

6. Філіпенко А. С. Економічний розвиток сучасної цивілізації : навч. посібн. А. С. Філіпенко. 3-є вид., перероб. і допов. К. : Знання України, 2006. с. 316.

7. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник К. : Либедь, 2006. с. 477

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

8. Геоінформаційні системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dataplus.ru/>.

9. Глобальна система бронювання квитків, готелів, автомобілів й ін. – Режим доступу : <http://www.amadeus.ru/>.

10. Інформаційний розділ Всесвітньої туристської організації (ВТО). – Режим доступу : <http://www.worldtourism.org/>.

11. Національний портал Міжнародної інформаційної системи КОМПАСС –Режим доступу : <http://www.kompassukraine.com>.

12. Сайт інформаційно-аналітичного центра. – Режим доступу : <http://www.pravo-law.kiev.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>.

13. Література бібліотеки ТДАТУ і кафедри Маркетинг.

14. Міська бібліотека ім. Лермонтова.

15. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.